

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Cím: 1139 Budapest Teve u. 4-6. 1903 Bp. Pf.: 314/15
Tel: 443-5573/33104
Fax: 443-5733/33133
E-mail: orfktikarsag@orfk.police.hu

Szám: 29000–105/446- /2013. RP.

Előadó:

Telefon:

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárásban – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 49/2014. (II. 25.) számú állásfoglalása megállapításaira – a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdés *a*) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (1) bekezdés *a*) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közzétételétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 330. § (2) bekezdése, 326. § (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdés *a*) pontja).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos előadta, hogy 2013. április 17-én a lakásán két rendőr igazolásra szólította fel olyan módon, hogy az ágyból rángatták őt ki, majd hátrabilincseltek a kezét. Ezután mezítláb végig rángatták a lépcsőházon. Beültették a „rendőrautóba”, ekkorra ért a járműhöz a felesége, aki átadta a személyi okmányait, valamint a papucsát, de a rendőrök ennek ellenére sem engedték el, előállították a BRFK VIII. kerületi Rendőrkapitányságra (a továbbiakban: Rendőrkapitányság). Elmondása szerint egyedül ült hátul a járműben, kezei hátra voltak bilincselve, és fejét az út során többször beütötte. A rendőrkapitányságon a kezéről „2 perc” elteltével levették a bilincset, majd a már náluk lévő személyi okmányok alapján megállapították a személyazonosságát, majd 55 percnyi előállítást követően szabadon engedték. A panaszos elmondása szerint sem az intézkedés kezdetén, sem azt követően nem közölték vele annak okát, célját, a rendőrök nem igazolták magukat, illetve jogairól sem „világosították fel”. A panaszos megjegyzi, hogy a bilincshasználatól a beadvány megtételéig fájt a válla.

A panaszos csatolta a felesége „tanúnyilatkozatát”. A panaszos ezután jogszabályi hivatkozásokkal alátámasztotta sérelmeit:

- az előállítás jogszerűtlenségét;
- az arányosság követelményének megsértését;
- kényszerítő eszközök alkalmazása követelményeinek megsértését;
- az intézkedést fogantató rendőrök tájékoztatási kötelezettségének, valamint a tisztességes eljárásról való jogának megsértését.

II.

A Panasztestület az Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettség megszegése miatt a panaszos tisztességes eljárásához való joga, a kényszerítőeszköz alkalmazása miatt az emberi méltósága, valamint az abból levezethető testi integritáshoz való joga, az előállítás aránytalansága miatt személyes szabadsága, a mezítláb megkezdett előállítás miatt emberi méltósága, az előállítás módja (biztonsági öv be nem csatolása) miatt testi épséghez való joga, az igazolás hiányosságai miatt a tisztességes eljárásról való joga súlyos sérelmét állapította meg. A beadványban kifejezetten sérelmezett, illetve azzal összefüggő más rendőri intézkedések, fellépések vonatkozásában a Panasztestület nem állapította meg alapjog sérelmét, illetőleg az ellentmondó bizonyítékokra tekintettel nem tudott abban állást foglalni.

III.

A vizsgálat során az alábbi bizonyítási eszközöket vettem figyelembe.

- a panasz (2 lap);
- parancsnoki kivizsgálás című irat (4 lap);
- határozat (2 lap);
- jelentés (3 lap);
- igazolás előállítás időtartamáról (1 lap);
- nyilatkozat című irat (1 lap);
- küldés leírása című irat (1 lap);
- jegyzőkönyv bejelentésről (3 lap).

A bizonyítékok alapján az alábbi tényállást állapítottam meg a döntésem alapjául.

A panaszossal szemben 2013. április 17-én 20:40 órakor rendőri intézkedésre került sor, mivel a panaszos felesége bejelentést tett a Rendőrkapitányságon arról, hogy a panaszos ittas állapotban ért haza lakásukba, ahol agresszív viselkedést tanúsított. Egy esetben jobb felkarját megütötte, illetve azt kiabálta, hogy ha nem megy ki a lakásból úgy hátba vágja, hogy „*kiköpi a tüdejét*”. A rendőrök 20:59 órakor értek a helyszínre, ahol a panaszos akkor nyugodtan viselkedett, azonban láthatóan erősen ittas állapotban volt. A rendőr igazolásra szólította fel a panaszost, aki e felszólításnak nem tett eleget. Az intézkedés során a panaszos többször megkérdezte az intézkedés célját, közben a feleségét is szidalmazta. Az intézkedő rendőr felszólította a panaszost, hogy keresse meg igazolványát, e felszólításnak sem tett eleget a panaszos, hanem a kabátját a rendőr mellé a földre dobta, azzal a felkiáltással, hogy „Keress meg te!”. Ekkor a rendőr a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával felszólította, hogy az igazolványát adja át, erre a panaszos azt válaszolta, hogy „Nem adom!”.

Ekkor a rendőr a panaszossal szemben testi kényszert alkalmazva őt a falhoz támasztotta, közölte vele, hogy szabálysértés miatt elő fogja állítani a Rendőrkapitányságra, majd először a jobb majd bal kezét megbilincselte hátra helyzetben. A bilincset 20:50 órától 21:05 óráig alkalmazta a rendőr. A panaszos személyazonosító adatait bemondás alapján a személyi adat- és lakcímnnyilvántartásban, valamint a körözési rendszerekben ellenőrizték. Az intézkedő rendőrök többször felszólították a panaszost, hogy az előállítás miatt a papucsat vegye fel, de ezt a panaszos nem kívánta megtenni. A panaszost ezután a szolgálati gépjárműbe ültették. Az intézkedő rendőrök nyugodt hangnemben beszéltek az intézkedés alá vont panaszossal, aki erősen ittas állapotban volt, ezért nem értette a rendőr közléseit, amiket ezért rendszerint hangosabban meg kellett ismételni. A Rendőrkapitányságra való szállítás során a rendőr végig a Közterület-felügyelet szolgálati gépjárművének hátsó ülésén a panaszos mellett ült. A járművet a közterület-felügyelet munkatársa vezette. A panaszos sem az előállítás során, sem azt követően a kifejezett kérdésre sem nyilatkozott úgy, hogy a Rendőrkapitányság vezetőjével beszélni szeretne, vagy panasza van az intézkedés miatt. Emellett a Rendőrkapitányság vezetőjének minden hónap első hétfőjén fogadónapja van, ezzel a lehetőséggel sem élt a panaszos. Emellett az aláírásával ellátott nyomtatványon úgy nyilatkozott, hogy panasza, sérülése az intézkedés során nem keletkezett. Az előállítás végén annak időtartamáról igazolást állított ki a rendőrség a panaszos részére, melyen a ténylegesnél rövidebb 8 napos határidőről szóló tájékoztatás szerepelt a Panasztestülethez fordulás határidejeként.

1. Az előállítás jogalapja, az arányosság követelményének megsértése.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés *a*) és *f*) pontjai szerint „*a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja, továbbá aki; aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.*”

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés *a*) pontja szerint „*A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek.*”

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 28. § (5) bekezdése szerint „*Az igazolás megtagadása vagy a személyi adatok hitelességének hiánya miatt megkezdett előállítás végrehajtását mellőzni kell, ha az intézkedés alá vont személy az előállítás közben megfelelően igazolja magát, vagy személyazonosságát a rendőr megállapította, és ellene bűncselekmény megalapozott gyanúja nem merült fel, kivéve, ha vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor.*”

A panaszos szerint a rendőrök a lakásában intézkedve őt felszólították, hogy igazolja magát, ám ő nem értette a „*helyzetet*”, nem tudta elképzelni, mi lehet az intézkedés oka, ezért csak annyit válaszolt, hogy ő „*otthon van.*” A rendőri jelentés szerint a panaszos az igazolást többszöri felszólítás ellenére megtagadta. Ez az Rtv. 33. § (2) bekezdés *a*) és *f*) pontjában foglalt tényállásokat kimerítette. Ez kellő jogalapot szolgáltatott az előállításra.

A két hivatkozott törvényi tényállás nem jelöli meg az intézkedés célját, csak azt a ténybeli helyzetet, amely esetében a rendőr előállíthatja az intézkedés alá vont személyt. A panaszos bejelentésre okot adó agresszív (tettlegességig fajuló) viselkedése, majd a rendőri intézkedéssel szembeni kifejezett engedetlensége, az előállítást több törvényi tényállás alapján is lehetővé tette, azaz több jogsértést is megvalósított, ezért az Rtv. 15. § (1) bekezdésben foglalt arányosság követelményét nem sértette a rendőr azon döntése, hogy a panaszost előállítja. Meg kívánom jegyezni, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés *f*) pont első fordulat célja a törvényből kifejezetten nem ismerhető meg. Kétség kívül a közrend védelmét szolgáló értelmezését jelenti a cél tekintetében a hivatkozott törvényi rendelkezésnek az az álláspont, hogy a jogalkotó szándéka az volt, hogy a jogsértéseket elkövető személyt (jelen esetben a panaszost) jogsértés helyéről a rendőr eltávolítsa, ezzel ott a jogsértés megismétlésének lehetőségét kizárja. A rendőr az intézkedése alatt és azt követően is felel a megfelelő intézkedés elmulasztásáért is. Összességében tekintve a panasszal érintett intézkedési szituációt, a bejelentés arról szólt, hogy a hölgyet a férje bántalmazta, illetve további bántalmazást helyezett kilátásba a mindkettejük által használt lakásban. Ha a rendőr az intézkedés céljának csak az állítólagos – testi épség elleni erőszakos cselekményt – elkövető személyazonosságának megállapítását tartotta volna, az a ténybeli helyzetnek megfelelő eredményt nem érte volna el. Hiszen azzal, hogy egy erőszakos cselekmény elkövetésére készülő személy személyazonosságát megállapítja a rendőr, majd Őt a segítséget kérő személlyel közös lakásban magára hagyja, a sértett személy érdekét, – valamint az Rtv. céljára tekintettel – a közrend megóvását nyilvánvalóan nem szolgálata volna.

Az előállításnak a jelen esetben a panaszos személyi adatainak megállapításán és a körözési nyilvántartásokban való ellenőrzésén túl az az eredménye is megvolt, hogy a panaszos felesége – a nyilatkozata szerint – a lánya segítségével el tudott távozni a lakásukból, ahová csak 2013. május 04-én tért vissza.

A panaszos felesége a bejelentésben azt állította, hogy őt a férje tetteleg bántalmazta, ezt követően pedig a feleség fogadta a rendőröket a lakásban. E momentum a töretlen bírói gyakorlat alapján tettenérésnek is minősíthető. A bejelentés pedig, olyan magatartásról szólt mely a bűncselekmény egyszerű gyanúját felvetette. Ez alapján szintén kizárt az arányosság vizsgálata. Az ugyan tény, hogy a rendőri jelentések nem tartalmazzak utalást az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontjára, de bejelentés alapján e törvényi tényállásnak megfelelő szituáció fennforgott. Márpedig a rendőri intézkedés nem hatósági eljárásban hozott hatósági döntés, melynek jogszabályi indokát kell adni. Ezért az intézkedés jogszerűségének megítélése tekintetében kizárólag a tényeknek van jelentősége és nem a rendőr által a jelentésében felhozott törvényhelyeknek, melynek megítélése során tévedhet is a rendőr.

A panaszost a bejelentésben részletezett agresszív viselkedésére, valamint szemmel látható erősen ittas állapotára tekintettel a rendőr testi kényszerrel a falhoz fordította, majd megbilincselte annak érdekében, hogy az előállítás során a panaszos állapota alapján tőle várható hirtelen további ellenszegülést, engedetlenséget megelőzze, így megakadályozza. E tényre tekintettel a korábban megkezdett előállítás mellőzésére akkor sem kerülhetett volna sor, ha a panaszos személyazonosítására alkalmas bármely okirat ezt követően a rendőrök birtokába került. Ezért a Szolgálati Szabályzat hivatkozott rendelkezésére, valamint a panaszos magatartására tekintettel az arányosság követelményét a kellő jogalap birtokában foganatosított előállítás nem sértette, **a panasz e részében megalapozatlan.**

2. Kényszerítő eszközök alkalmazása követelményeinek megsértése.

Az Rtv. 47. §-a szerint „*A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.*”

Az Rtv. 48. § c) pontja alapján „*A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy szökésének megakadályozására.*”

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése szerint „*A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.*”

A panasz szerint a szolgálati gépjárműben a panaszos többször beütötte a fejét, mivel a megbilincselte kezeivel nem tudott kapaszkodni és egyedül ült hátul a gépjárműben, illetve mezítláb volt kénytelen a lépcsőházon végigmenni. A megállapított tényállás szerint, a rendőr a panaszos mellett hátul foglalt helyet, hiszen így biztosítható a biztonságos kísérés és szállítás gépjárműben. A hivatkozott törvényi rendelkezések célja a rendőri intézkedés során a szükségesnél nagyobb kockázatok, sérülések megelőzése, az intézkedés eredményességének biztosítása. Ezért a törvény céljával ellentétes eredményre vezetne az a gyakorlat, amely azon az értelmezésen alapulna, hogy a bilincs alkalmazásához minden esetben be kellene várni a rendőrnek a szökés, támadás, önkárosítás, vagy ellenszegülés megkísérlését, esetleg megtörténtét, és csak ezek elhárítását, megszakítását követően alkalmazhatná ezt a kényszerítő eszközt. Ilyen gyakorlat kialakítása nyilvánvalóan nem volna összhangban sem a jogalkotó céljával, sem az Rtv. 15. §-ban megfogalmazott arányossági követelménnyel, sem pedig az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéssel, mely szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Amennyiben ugyanis a rendőr minden esetben be kellene várni a támadás megtörténtét, az azt is jelentené, hogy annak letörésére már további kényszerítő eszközre is szükség lehet, sérülést is okozhat a panaszosnak akár a testi kényszer alkalmazásával, akár vegyi eszköz vagy más

kényszerítő eszköz alkalmazásával, adott esetben veszélyeztetve harmadik személyeket vagy javaikat. Tekintettel arra, hogy előre a támadás, szökés, önkárosítás szándékát biztosan kizárni soha nem lehet, ezért amennyiben a rendőr úgy ítéli meg, hogy a bilincs alkalmazásával tudja a kényszerintézkedést foganatosítani, úgy jogszerűen alkalmazza, kizárva ezzel a támadás és a komolyabb sérülés lehetőségét is. Jelen esetben a szemmel láthatóan erősen ittas, pár perccel korábban még agresszív viselkedést tanúsító panaszosról okszerűen feltételezte a rendőr, hogy a szökését kizárni nem lehet.

A megállapított tényállás szerint a rendőrök felhívták a panaszos figyelmét, hogy elő fogják állítani, ezért húzzon lábbelit. Természetesen amennyiben a panaszos nem kívánt lábbelit húzni, úgy a rendőrök erre nem kényszeríthették. Ugyanakkor e magatartásával a panaszos nyilván nem érthette el azt, hogy a rendőrök a mezítlábassága okán elálljanak az előállítási szándékuktól. A bilincselésnek szükségszerű következménye, hogy a megbilincselte személy kezeit nem tudja a szokásos módon használni, így kapaszkodni sem. Önmagában ez a tény, hogy nem tudta kezeit kapaszkodásra használni, nem jelenti a bilincs alkalmazásának aránytalan, illetve a céljával össze nem egyeztethető mértékű hátrányt okozó alkalmazását. A panaszos emellett maga sem sérelmez olyan sérülést, amelyet a gépjárműben történt szállítása okozott. A panaszos saját elhatározásából a rendőri figyelemfelhívás ellenére sem húzott lábbelit, továbbá a hátra bilincselte kezeit kapaszkodásra szükségképpen nem tudta használni, ezért nem jelentett ez az intézkedés a céljával (a személyazonosság megállapításával, jogsértés, azaz a feleségével szembeni tettelegesség megisméltésének megakadályozásával) arányban nem álló hátrányt. A panaszos sérelmezte azt is, hogy kiabáltak vele a rendőrök. Kifejezetten trágár megjegyzésre a panaszpontokban nem tért ki, önmagában pedig a szubjektív megítélés szerint hangos beszéd nem alapjog-sértő magatartás a rendőr részéről sem.

Ezért a panasz e részében alaptalan.

3. Az intézkedést foganatosító rendőrök tájékoztatási kötelezettségének megsértése, valamint a tisztességes eljáráshoz való joga megsértése.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint *„A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.”*

A panaszos állítása szerint, a rendőrök nem közölték az intézkedésük célját. A rendőri jelentés szerint a panaszos *„többször megkérdőjelezte az intézkedés célját”* és a feleségét szidalmazta. Megállapítható tehát, hogy a panaszossal közölte a rendőr az intézkedés célját, melyről tudomással bírt, azt többször kétségbe is vonta.

Az előállítás időtartamáról szóló igazoláson lévő jogorvoslati határidőről szóló téves tájékoztatás nem sérthette a panaszos alapvető jogát, hiszen logikailag igazolhatatlan az a panaszosi állítás, hogy a ténylegesen hosszabb jogorvoslati határidőről tudomást nem szerezve, a rövidebb határidőt gondolva valószínűleg elmulasztotta volna a panasz benyújtásának határidejét. Ha ugyanis az igazoláson szereplő határidőben terjeszti elő panaszát – azaz 8 napon belül –, úgy a hatályos törvényi rendelkezéssel megállapított 20 napos határidőt is szükségszerűen megtartja, jogorvoslati kérelme kétség kívül határidőben előterjesztettnek minősült volna. A panaszos tehát ismerte az intézkedés során az intézkedés célját, ugyanakkor erről utólag írásbeli tájékoztatást is kapott a rendőri jelentés szerint,

továbbá a jogorvoslati határidőről adott téves tájékoztatás sem veszélyeztette, vagy korlátozta a jogorvoslati joga gyakorlásában a panaszost, ezért a **panasz e tekintetben megalapozatlan.**

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem.

IV.

A Ket. 35. § (1) bekezdése szerint „*Ha jogszabály további követelményt nem állapít meg, a kérelem tartalmazza az ügyfélnek és képviselőjének a nevét, lakcímét vagy székhelyét, az ügyfélnek a hatóság döntésére való kifejezett kérelmét, továbbá meg lehet adni az elektronikus levélcímet, a telefax számát vagy a telefonos elérhetőséget.*”

A panaszos a beadványát úgy szerkesztette meg, hogy abban először a tényállást ismerteti, majd pontokba szedve, jogszabályi hivatkozással alátámasztottan rögzíti kifejezett panaszait. Ezek között nem szerepel a biztonsági övvel kapcsolatos sérelem.

Ezért – kifejezett kérelem hiányában – a Panasztestületnek az előállítás során a biztonsági öv alkalmazásának mellőzésével kapcsolatos állásfoglalására érdemi véleményt nem formált a hatóság. A Panasztestületnek az Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettség megszegésével, a kényszerítőeszköz alkalmazásával, az előállítás aránytalanságával, a mezítláb megkezdett előállítással kapcsolatosan kifejtett állásfoglalásával a határozat III. pontjában kifejtett indokok alapján nem értek egyet, az ügyben kifejtett minden más megállapításával egyetértek.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye II. cikke, IV. cikke, VI. cikke, XXIV. cikk (1) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 121. § (1) bekezdés e) pontja 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 35. § (1) bekezdése, 100. § (1) bekezdés a) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) bekezdés a) pontja;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2. § (1) bekezdése, 15. § (1) bekezdése, 20. § (2) bekezdése, 33. § (2) bekezdés a) és f) pontjai, 47. §-a, 48. § c) pontja, 92. § (1) bekezdése, a 93/A. § (6), (7) és (9) bekezdései;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 28. § (5) bekezdése.

Budapest, 2014. május 05.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány**